

Popisy českých osad na Volyni — Michalovka

J. M. Tomeš:

Majitel půdy, na níž byla obec založena, kníže Karel Radziwill, měl syna Michala, na jehož počest obec nazvána Michalovkou. Je položena v okrese Rovenském a byla založena v roce 1878; jejími zakladateli byli: Pavel Sláma, Vilém Jelínek, Pavel Koutecký, Jan Andrš, Josef Veselovský, Karel Marek, Josef Kratochvíl, Josef Hřuda, Jan Tvrdý, Karel Dušík, další byli národnosti německé: Wilhelm Klein, Friedrich Schmieđtke, Andreas Gust, Jakob Zejdens.

Z kterého kraje v Čechách osadníci pocházeli nepodařilo se doposud zjistit. Jsou to potomci pobělohorských vystěhovalců, kteří v dobách pronásledování pro viru českobratrskou opouštěli tajně a s pláčem svoji drahou vlast a odcházeli do svobodnější země Saské a Pruské, odtud pak zakládali kolonie v Polsku, největší z nich byly Zelov a Kučov (polsky Kucov). Babička Mundilová v Kučově, která se narodila v Prusku, a jinak nedovedla mluvit než česky, vyprávěla mi toto: „Naše máma často nám vypravovala, jak utíkala s rodiči pro viru z Čech do země Saské. Bylo to vzejmě. Cejlej den šikovali sme se a vázali nejobtěbnější věci do uzlíků. Mnoho sme nemohli vzít, ale Bibli a českobratrské knihy vzali sme všechny. Táta vyšel ven, vešel do chlíva, dal dobytku sena víc než jindy, rozloučil se s ním a přišel zas do seknice. Tam sme se ještě pomodlili a před půlnocí vydali sme se na dalekou cestu. Cestou sme se naplakali dost, ale věděli sme, proč odcházíme a to nám dodávalo sílu k obtížné cestě.“

Když Zelov, tehdy pod carskou vládou, byl již přelidněný, odjíždělo mnoho rodin do Volyňské gubernie a usadily se v německé kolonii Puchavě asi 25 km od okresního města Rovna vzdálené. Když kníže Radziwill pronajímá půdu svého majetku, blíže Rovna, osadníci z Puchavy opouštěli tamní písčitou půdu a pronajímali pozemky porostlé lesem, ale úrodné. Také z Berdičeva a přímo ze Zelova krajané přijížděli a usazovali se v Michalovce. Ukrajinci z okolních vesnic i vláda přijali je ochotně, poněvadž půdy porostlé lesem bylo mnoho a lidí málo.

Osadníci pronajali celkem 525 morgů (jiter) na 20 roků. Z toho kníže oddělil 3 morgi pod školu a pod hřbitov. Nájemné platili až po dvou letech a bylo stanoveno na 1 rubl z morgu. Další nájem uzavřen byl roku 1898 na 12 let a platilo se 1 rubl 50 kopějek z morgu, třetí smlouva z roku 1910 platila na 6 let za nájemné 2 ruble z morgu.

Poněvadž půda byla jen pronajatá, stavěly se prozatímní dřevěné stavby. V roce 1916 krajané dostali pozemky do vlastnictví v ceně 60 pudů

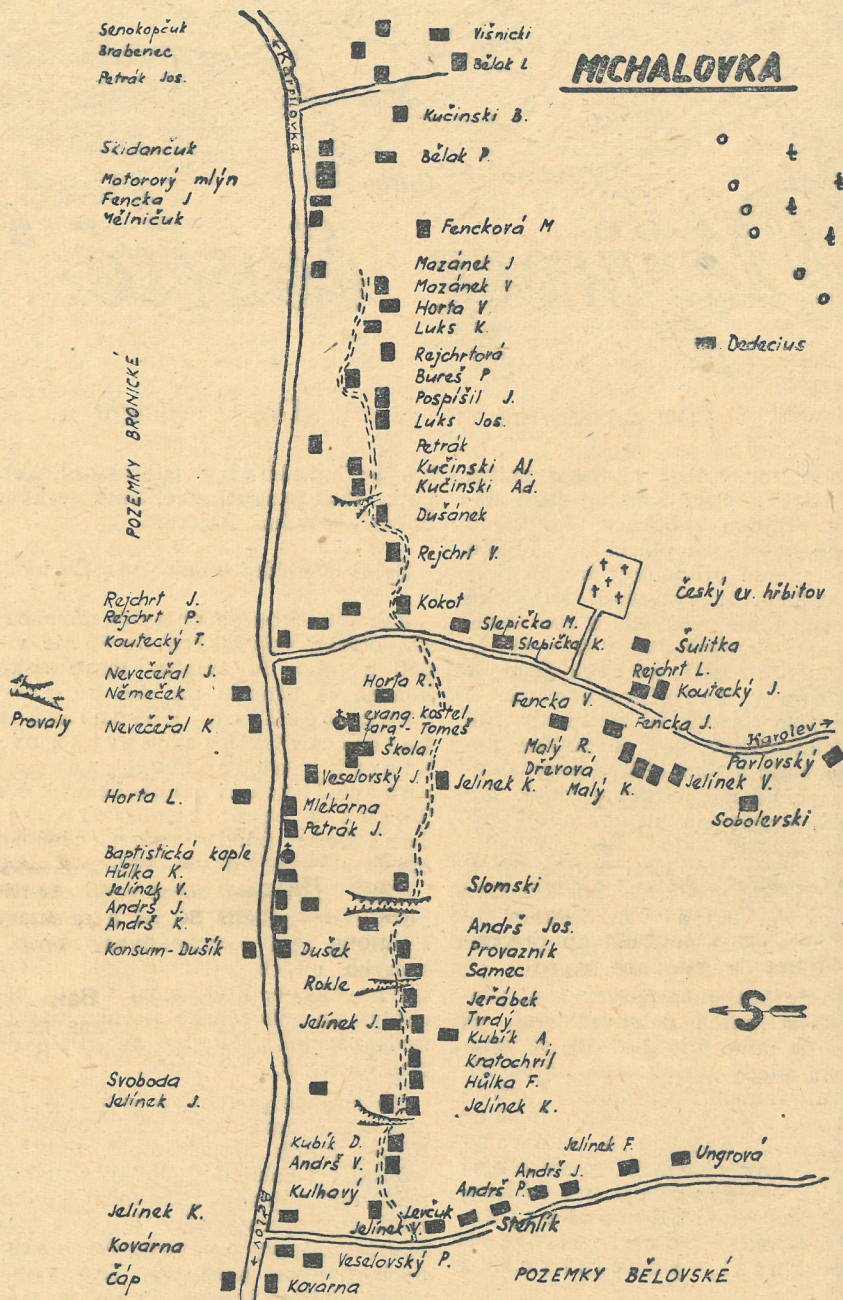
žita za morg. Pak se bořily prozatímní stavby a stavěly se důkladnější domky a hospodářská stavení, ale také jen dřevěné. V celé obci byly pouze dvě stavby z cihel: evangelický kostel a obytný dům Vladimíra Dušánka.

Zakladatelé obce byli náboženství evangelického. Po celotýdenní mozolné práci těšili se na neděli, kdy ve svátečním obleku a klidu z kanceláře českobratrskými v ruce scházeli se všichni na jednoduché bohoslužby. Byl to zajímavý pohled, když jsme se v neděli ráno z některého kopce dívali, jak lidé kolem desáté hodiny sestupovali s vrchů na níže položenou cestu a pak se sjednotili v jeden houf a společně šli do modlitebny. Sluší podotknouti, že stavby vznikaly po různu, poněvadž půda,

na níž byla obec postavená, je vlnitá a každý osadník stavěl na místě pro sebe nejvýhodnějším; nevím, měla-li ještě jiná česká vesnice podobnou polohu; jen z jednoho kopce „u Samců“ (jak se říkalo) bylo možno shlédnout největší část obce, jinak vždy jen několik stavení. Cestami obec rozdělena byla na dvě části. Hlavní cesta vedla přímo od rovenské silnice do Bělova. V době tání na jaře cesta se proměnila na několik dní v hučící potok, kdy nebylo snadno někam jíti nebo jeti.

V roce 1879 byl založen sbor evangelicko — reformovaný, který také patřil pod správu českobratrského faráře Fr. Kašpara z Hulče České.

(Pokračování)

Popisy českých osad na Volyni — Michalovka

Pokračování 1.

V roce 1882 byla postavena dřevěná škola. Jedna polovina budovy sloužila za modlitebnu, v níž se konaly bohoslužby v českém a německém jazyce střídavě; české dopoledne, německé odpoledne a následující neděle obráceně. Druhá polovina budovy sloužila školnímu vyučování dítek a za byt pro učitele.

Prvním učitelem byl Jan Hruša, který také vykonával čtené bohoslužby. Tentýž úřad zastával od roku 1886 Josef Janáček; dále to byli občané písmáci Pavel Bureš a Pavel Sláma; učilo se česky.

Farář Fr. Kašpar navštěvoval sbor asi zřídka, když do roku 1887 pouze dva jeho křty byly zaznamenány.

Pak se přivalila nesnášenlivost náboženská pod heslem: Jeden Bůh, jeden car, jedna víra. Modlitebna byla od roku 1888 úředně zavřena, ale věřící se scházeli k modlitbám v soukromých bytech. V následujících dvou letech podány dvě žádosti prostřednictvím gen. gubernátora v Kijevě o připojení sboru českobratrského k synodu evangelicko—reformovanému, avšak bez výsledku.

V roce 1891 byly konány veliké vojenské manévry. Car Alexander III. dlel v Rovně. Poněvadž modlitebna dosud byla zavřena, občané se rozhodli podati žádost o dovození konati v Michalovce českobratrské bohoslužby. K tomu byli zvoleni Jan Kulhavý, Bedřich Hart a Emil Bureš. Když car projížděl Rovněm, stáli mezi diváky a Emil Bureš s dovozením strážníka vystoupil do ulice a když se kočár přiblížil, vlastnoručně žádost podal.

Když přišla odpověď, E. Bureš byl na vojenském cvičení a dopis byl poslán za ním. V plukovní kanceláři byl poplach: poslali ihned zvláštního posla na cvičiště, aby voják Bureš ihned přišel do plukovní kanceláře. Když se to rozneslo v části, že obdržel dopis od cara s vlastnoručním podpisem, velice vzrostl v očích těch, kdož ho znali. Na žádosti, která byla vrácena, vlastnoručně car napsal: „Kto zapreščajet?“ Brzy potom přišlo vyřízení z Kijeva v němž stálo: „nikto němějjet prava zapreščat bogosluženija po českobratrskomu obrjadu.“ Modlitebna byla otevřena a bohoslužby konány bez překážky.

Od roku 1899 na Michalovku dojížděl farář Michal Jastřembski z Vilna. Aby mohl Čechům sloužit v jejich mateřtině, naučil se pěkně česky a nečinil rozdílu mezi Čechy a Poláky.

Následkem nedostatečné péče se strany církve evangelicko—reformované někteří členové odešli k baptistům, kteří zde kolem roku 1893 začali práci a 20 září 1922 otevřeli vlastní modlitebnu. Kazatelem byl Petr Koreň.

Před první světovou válkou na ško-

le působil zdatný učitel, dobrý Čech, Karel Prokop, milovník zpěvu veliký; založil pěvecký spolek v letech 1913—1915 a stal se jeho prvním cvičitelem, spolek se uplatňoval především při bohoslužbách. Padl v první světové válce. Čest jeho památce! Spolek existoval dále a jeho cvičiteli byli: Vilém Kubík, Antonín Mazánek, a nejdéle cvičil Vilém Jelínek, který si zasloužil uznání obce. Vilém Fencka, který se vystěhoval do USA, posílal odtamtud zpěvákům zpěvníky a příbuzným české časopisy a kalendáře.

Za učitele Prokopa 6. července r. 1915 konaly se první Husovy oslavy. Dne 26. července v neděli 1914 Německo vyhlásilo Rusku válku. Umlkl zpěv. Ve školní budově zřízena vojenská nemocnice. Michalovka prožívala hrůzy války.

Do českých legií vstoupili tito občané: Josef Rejchrt, Ludvík Rejchrt, Jaroslav Rejchrt, Karel Rejchrt (bratři), Bedřich Němec, Pavel Němec, Jul. Janko, Jos. Marek, Jos. Čáp, Jos. Ladislav, Ferd. Hůlka a V. Kubík.

V ruské armádě bojovali proti Německu a Rakousku: Vilém Andrš, Adolf Tvrdý, Josef Kratochvíl, Karel Kratochvíl, Karel Vintr, Karel Hůlka, Vilém Dušek, Karel Prokop, Vilém Němec, Josef Němec, Alex. Kučinský, Pavel Matys, Ferdinand Dušek, Teofil Koutecký, Antonín Mazánek, Pavel Rejchrt, Emil Fencka.

V první světové válce padli tito vojáci: Ludvík Rejchrt padl u Zborova, Karel Kratochvíl, Karel Vintr, Vil. Dušek, K. Prokop, Jos. Němec.

Od měsíce února do prosince r. 1918 trvala německá okupace. Ku konci prosince přišla vláda Petlury, která zde zůstala do května r. 1919. Potom přišla Rudá armáda a pobyla zde do srpna, pak ji vystřídali Poláci, kteří pobýli 10 měsíců. Roku 1920 Poláci odstoupili a na jejich místo přišla opět Rudá armáda. Poláci se pak vrátili v září téhož roku; ve třech letech vystřídaly se 4 vlády.

Po válce život občanů pomalu přecházel do normálních kolejí. Pobyt mnohých v čsl. legiích a styk s vojáky z Čech probudil touhu poznati vlast pradědů; prvním občanem, který v r. 1921 zajel na krátký pobyt do vlasti — byl Antonín Mazánek.

Radost ze svobodné čsl. republiky naplnila srdce zdejších občanů. Připomínala se prorocká slova J. A. Komenského: „A po přejití, vichřice hněvu Božího vláda věcí tvých navrátí se k tobě, o lide český!“ Exulanti čekali, že nyní nastala doba, kdy se budou moci vrátiti do země otců, z níž byli vyhnáni, ale ta naděje se splnila jen z části.

Péčí spolku „Kostnická jednota“ a far. B. K. Radechovského byli repatriováni do Československa ve

čtyřech skupinách v letech 1923 až 1926 tito občané s rodinami: Karel Miončinský, Josef Marek, Julian Janko, Vilém Ladislav, Karel Kůžel, Pavel Petrák, Leonard Miončinský, Ludvík Hart, Vilém Veselovský, Vilém Miončinský, Jan Vondráček, Pavel Kratochvíl, Josef Němeček, Jan Koutecký, Josef Vinter, Bedřich Rejchrt, Bedřich Němec, Pavel Němec, Rajnhold Račinský, Oskar Račinský, Emil Vintr a Teofil Provazník.

Do USA se odstěhovali z důvodů hospodářských: E. Vondráček, Václ. Moravec, K. Hart, Vilém Fencka.

Touto reemigrací byl oslaben český živel na Michalovce, kdy opuštěná hospodářství kupovali nejen Češi, ale též Poláci a Ukrajinci; avšak český ráz obec nikdy neztratila.

Jelikož mnozí Michalovští občané byli maloročníci a znali řemeslo tkalcovské, přivydělávali si doma na ručním stavu tkalcovském tkaním bavlněných látek košilových, sypkovin, štráfu a strakatiny. Práci jim opatrovali z Rovna místní prostředníci. Výdělků byly slušné.

Občané evangelického vyznání se rozhodli vystavěti kostel zděný a byt pro duchovního. Za tím účelem zakoupili od Bedřicha Němce 2.000 m² pozemku za 100 zlotých. Všechny podružné práce věřící vykonali sami a zdarma. Stavba si vyžádala nákladu 14.000 zlotých polských.

Krásný ten kostelík dokončen a odevzdán svému účelu 12. srpna r. 1934. Při posvěcení kostela pronesl mezi jinými pozoruhodnou řeč učitel z Boratína J. Vlk, kterou zde podávám: Milí přátelé, bratři a sestry v Kristu! Jakožto místopředseda naší osvětové organizace ČMS v Polsku konám milou povinnost tlumočiti sboru Michalovskému nejsrdečnější pozdrav a blahopřání k dokončení a odevzdání svému účelu tohoto stánku Hospodinova.

Jakkoliv Matices Školská jak ve věcech politických, tak i náboženských má býti úplně neustrannou, nicméně nelze se často vyhnouti projevům účasti, neboť máme mnoho společných snah a cílů. Jednou z těchto hlavních snah jest zachování v čistotě našeho mateřského jazyka českého. V tomto směru sbor tento bude vydatnou pomocí Matici, neboť slovo Boží, zpěvy, obřady a veškerá bohoslužba bude zde konána v čistém našem rodném jazyku. Kromě toho, snahou jak Matices tak i církve naší jest udržovati a posilovati v lidu našem demokratického ducha dle zásad našich slavných mužů: Husa, Chelčického, Komenského, Masaryka a mnoha jiných a taktó pracovati ku povznesení a duchovnímu obrození našeho lidu v tomto kraji.

(Pokračování)

Popisy českých osad na Volyni — Michalovka

Pokračování 2.

Nuže milí přátelé! Tyto a mnoho jiných účelů dává nám podnět ku vzájemné svorné spolupráci a podpoře pro blaho všeobecné. Bratři Michalovští, přijměte od Matice vřelé přání plodné práce duchovní ve svém středu i okolí. Pohlížejte i nadále s důvěrou k Matici, že vás ve vašich vznešených kulturních snahách všemožně podporovati bude a věnujte i jí náležitě důvěry a podpory.

Když tak pohlížím na tento skromný, ač s velkými oběťmi hmotnými vybudovaný stánek Boží, tak nečetného stáde Kristova, mimoděk tane mi na mysli epocha z dějin národa izraelského. Když totiž národ tento po 70 letech navrátil se ze zajetí babylonského, bylo jeho první snahou vybudovati zase důstojný stánek Boží na místě slavného chrámu Šalamounova. Když byl dostavěn, staří pamětníci s truchlivostí vzpomínali dřívějšího velkolepého chrámu, jemuž co do rozsáhlosti a nádhery tento nový zdaleka se vyrovnati nemohl. Avšak prorok Aggeus těšil lid, že naopak, tento, ač skromnější, stane se slavnějším, neboť posvětil jej svojí přítomností onen zaslíbený Mesiáš, jakož v kapitole 2 ve verších 8—10 své knihy prorocké napsal: „Nebot takto praví Hospodin: Pohnu všem národům a přijdou k Žádoucímu a naplním dům tento slávou. A větší bude sláva domu tohoto posledního než onoho prvního, neboť na tomto místě způsobím pokoj.“

Drazí přátelé! I my jsme byli rovněž jako v zajetí. V zajetí absolutismu, když nám před válkou nebylo dokonce dovoleno se shromažďovati ke společným bohoslužbám Božím. Časy tyto minuly. Znovuzrozená republika Polská zaručuje nám jakožto loyální občanům úplnou svobodu náboženskou, a na základě této svobody vybudován i tento bohoslužebný stánek. Jest sice skromný v porovnání s velkolepými chrámy velkoměst, přejeme však z celého srdce našim spolubratřím, aby i do tohoto skromného příbytku zavítal ten náš milý Spasitel, k jehož cti a chvále vybudován jest a aby jeho přítomnost se osvědčovala zřejmě mezi všemi, kteří dům tento navštěvovati budou. Nechť jest městem na hoře ležícím, z něhož paprsky pravého duchovního života září do celého okolí! Dejž to všemohoucí Bůh.“

Poněvadž stará škola byla zbořena a najatá místnost nevyhovovala, občané postavili na školním pozemku novou dřevěnou školu s bytem pro učitele. Kromě již jmenovaných působili ještě tito učitelé Češi: Vilém Pospíšil, Josef Tomeš, Albert Kubík, Růžena Rejchrtová, Olga Lišková a Václav Tomeš. Škola byla polská, pak

ukrajinská; jen v době války byla česko-ukrajinská. Jako učitelé náboženství, které se vyučovalo jen v českém jazyce, působili tito učitelé: Pavel Rejchrt, Emil Volanský a J. M. Tomeš.

V obci byl družstevní mlýn. Majitelé plánovali zavést v obci elektrické osvětlení, avšak válka plány škrtla. Němci vnitřní zařízení mlýna vyvezli.

Hosté z Čech, kteří navštívili Michalovku a svými přednáškami budili lásku k Bohu a k vlasti, byli kazatelé a faráři: Fr. Prudký, A. Adolf, Fr. Novák, R. Šedý a jiní. Pak byli to faráři z Varšavy a z Vilna: L. Zauhar, V. Fibich, S. Skierski, M. Jastřembski, J. Kurnatowski a P. Dilis.

Pro zajímavost uvádím ceny v markách polských, které nás tehdy ohromovaly: Cestovné faráři ze Zelova 200,990.000, stravování 23,000.000, petrolej 2,000.500, bílení modlitebny 5,000.000, víno k Večeři Páně 8 mil., příkrývka na stůl Páně 24,000.000 Mk. polských.

Snad nejvíce se zajímal o život zahraničních Čechů a Slováků kazatel dr. V. Mlčan z Brna, který podal ve své knížce Češi v Polsku a na Volyni mnohé cenné poznámky. Rádi naň vzpomínáme.

V té době obnovena činnost ČMS, založena knihovna a Sdružení mládeže.

V ohledu kulturním, náboženském a hospodářském mnoho vykonali faráři J. Opočenský z Kupičova a A. Balabán z Boratína. Nelitovali námahy cestování a práce spojené se stavbou kostela, organisací kursů pro mládež atp. Od 15. července 1934 až do 9. března 1947 působil na Michalovce jako kazatel-diakon a posledních 7 let jako kazatel-vikář J. M. Tomeš.

Občané pochopili výhodu družstev. A tak založili konsumní a mlékařské družstvo, dále se již vážně uvažovalo o společné pekárně a o stavbě velkého domu pro tato družstva, ale druhá světová válka znemožnila uskutečnění těchto plánů.

Okupace Československa vyvolala v srdcích občanů upřímný zármutek a bol, někdo si i zaplakal. Polští občané se nám tehdy smáli a uráželi nás. Avšak dlouho se netěšili.

V pátek 1. září 1939 o 5. hodině bez vypovězení války Němci vtrhli do Polska. Jako příčinu uvedl Hitler utiskování německé menšiny, což byla holá lež.

Připojením Volyně v září 1939 k SSSR, se v obci mnohé změnilo: Správa obce, družstevnictví i občané se vžili do nových poměrů.

V neděli 22. června 1941 o 4. hod. ráno Německo neočekávaně přepadlo

Sovětský svaz. Občané nic netušící přišli jako obyčejně na bohoslužby. A když vycházeli z chrámu dověděli se, že časně ráno Rovno bylo bombardováno a při tom zahynuli členové Michalovského sboru: Vanda Poleščuková, její děti Rozálie, Vladimír a otec Pavel Jelínek, později 26. června ještě syn Pavel.

Němci ihned po svém příchodu k nám ukázali svou pravou tvář. Proto, že přes obec přecházeli jednotlivě sovětsí vojáci, Němci v noci 3. července ostřelovali Michalovku, čímž utrpěl kostel i škola. Byl to div, že nikdo z lidí nepřišel o život.

V roce 1942, němečtí vojáci, kteří přišli do obce pro máslo a vajíčka, přepadeni byli od banderovců, ale vyvázli z té přestřelky se zdravou kůží. Za hodinu však přijelo auto na místo přestřelky a Němci odvezli do svého štábu tyto rodiny: Viléma Andře, Karla Andře, Josefa Jelínka a Dobroslava Kubíka, kde den a noc drženi byli jako zajatci a několikrát vyslýcháni. Život jejich byl ve velkém nebezpečí, ale díky intervenci občanů byli tito zajatci propuštěni.

Po celou dobu pronásledování židů od Němců v obci se skrývali tři židé v létě v polích, v zimě ve stodolách a byli zachováni; ani rýmu prý nedostali.

Poněvadž banderovci obec stále znepokojovali a brali co se dalo: hovězí a vepřový dobytek, šatstvo, obuv, kola a jiné věci, občané se chtěli bránit proti případným horším útokům jako únosům a vraždám, proto utvořili dobrovolnou ozbrojenou milici. Při první a současně poslední srážce zabit byl banderovec. Podezření padlo na Poláky spoluobčany. Na pomstu dlouho jsme nečekali. V noci zapáleny byly všechny polské usedlosti v počtu 6 a třem českým občanům a jeden chlév s dobyt看em, který shořel. Neobešlo se také bez obětí na lidských životech, neboť byli zabiti staří manželé a hození do ohně a jedna mladá žena byla zabita při útěku, její dítě bylo zachráněno tak, že nahodilý návštěvník vyskočil s ním oknem a uprchl. Byla to strašidelná noc, když plameny tolika stavení přišerně osvěcovaly celou obec. Stalo se to dne 29. května roku 1943.

Pýcha předchází pád. To se naplnilo i při Němcích. 1. února 1944 přišla k nám po druhé Rudá armáda. Německá okupace trvala dvě léta a 7 měsíců.

Nyní bylo očekáváno československé vojsko, aby se naši vojáci i naši vojáci mohli k němu připojit.

(Pokračování)

Popisy českých osad na Volyni — Michalovka

Dokončení

Ve středu 1. března 1944 muži od 18 do 45 let hrdě se hlásili u vojenské komise v Rovně a později i starší. Před odjezdem na vojnu se shromáždili v kostele, kde při bohoslužbách čerpali povzbuzení jako jejich předchůdci husitští bojovníci, kteří s písní „Kdož jste boží bojovníci a zákona jeho“ zaháněli vojska cizozemců. Jejich jména jsou tato: Andrš Josef, Andrš Karel, Andrš Jaroslav, Andrš Josef, Andrš Jaroslav, Bilinský Václ., Čáp Ludvík, Ďadiuk Vladislav, Dušek Jan, Dušek Jan, Fencka Vladislav, Fencka Antonín, Fencka Josef, Fencka Jaroslav, Hůlka Karel, Hart Václ., Jelínek Josef, Jelínek Karel, Jelínek Václav, Jelínek Antonín, Jelínek Karel, Jelínek Vilém, Jelínek Josef, Jelínek Karel, Jelínek Jaroslav, Jeřábek Václav, Jelínek Vilém krejčí, Jelínek Karel, Jelínek Pavel, Kulhavý Josef, Kubík Dobroslav, Kubík Oldřich, Kubík Albert, Kokot Dobroslav, Kokot Jaroslav, Koutecký Jan, Luks Josef, Mazánek Josef, Němeček Václav, Nevečeřal Miloslav, Dedecius Josef, Rejchrt Jaroslav, Škrabal Antonín, Škrabal Miloslav, Šulitka Karel, Petrák Karel, Petrák Emil, Poleščuk Václav, Provazník Ludvík, Provazník Blahoslav, Petrák Vilém, Rejchrt Karel, Rejchrt Václav, Slepíčka Miloslav, Šulitka Pavel, Stehlík Karel, Tomeš Jiří, Tvrdý Karel, Veselovský Jan, Veselovský Pavel.

Následující jsou z kolonie Pokosy: Čáp Ludvík, Hart Adolf, Hošovský Michal, Jelínek Antonín, Jelínek Josef, Jersák Jan, Jelínek Pavel, Jelínek Karel, Koutecký Dobroslav, Koutecký Jaroslav, Luhan Josef, Nyščík Jan, Semerád Ludvík, Šrajbr Josef, Šrajbr Karel, Šrajbr Karel, Šrajbr Teofil, Šrajbr Pavel, Svoboda Jan, Šulitka Jan.

Nejsou zde jmenováni ti, kteří se z různých příčin vrátili domů a vojáky nebyli.

Jako dobrovolnice přihlásily se do 8s. armády z ženského pohlaví: z Michalovky Čápková Amalie, Čápková Anna, Tvrdá Růžena — z Pokos: Alžběta Hortová a Růžena Jersáková. Pro 8s. armádu občané darovali obilí, hudební nástroje a knihy.

Padlí v boji za svobodu vlasti v 8s. zahr. armádě:

1. Andrš Josef
2. Fencka Antonín
3. Jelínek Václav
4. Jeřábek Václav
5. Jelínek Vilém, krejčí
6. Jelínek Karel
7. Luks Josef
8. Čáp Ludvík z Pokos
9. Jersák Jan z Pokos
10. Slepíčka Miroslav

11. Semerád Ludvík z Pokos

12. Šrajbr Karel z Pokos

13. Šulitka Jan

Padlí v Rudé armádě nebo zahynuli bez zvěsti:

14. Koutecký Karel,

15. Koutecký Vilém

16. Koutecký Pavel z Pokos.

Nezapomenutelné chvíle ztrávili jsme s milými občany z Teremna, Hušče a Lipan, kdy na své cestě do Rovna za vojenskou povinností zastavili se u nás. Již ta cesta k nám byla zajímavá. Byl tmavý večer a Rovno ještě 16 km vzdáleno. Tuším, byl to krajan J. Štěpánek, který radil, aby se zastavili na noc v Michalovce. Vydali se po bližší cestou. Poněvadž jeli dolinou, dlouho žádná světla z Michalovky neviděli a mysleli, že zabloudili. Začalo reptání proti původci té cesty, avšak on byl jist, že za kopcem musí být obec, kterou hledají. A proto se rozběhl i s jinými ještě do předu a radostným zvoláním „vidíme světla“ zahnal mrak nevole. A nebyli zklamáni. Michalovka je přijala velmi přátelsky. Přijeli s vlastní kapelou. A že to bylo před sv. Josefem, uspořádali Jasefům večer s hudbou. A což teprve v neděli 19. března v kostele. Bylo přeplněno. Zpívalo se za doprovodu jejich hudby. Nebylo nikdy pozornější posluchačů, když kazatel J. M. Tomeš četl a vykládal z Bible žalm 91: „Ten, kdož v skrýši Nejvyššího přebývá, v stínu Všemohoucího odpočívati bude. Díím hospodinu: Utočiště mé a hrad můj, Bůh můj, v němž naději skládati budu. Onť zajisté vysvobodí tě z osídla lovce a od nejedovatějšího nakažení morního. Brky svými přikryje tě a pod křídly jeho bezpečen budeš; místo štítu a pavězy budeš mít pravdu jeho“... atd. Víím, že dlouho vzpomínali a snad ještě vzpomínají na krásné chvíle tehdy prožité a jistě nelitují tí, kdož přiložili srdce své ke slyšenému slovu Božímu.

Když popisuji Michalovku, nemohu nevzpomenouti kolonie Pokosy, jež vojáky jsem také výše jmenoval, poněvadž Pokosy byly vzdáleny od naší obce pouhé 2 km a tamější rodiny byly spojeny s námi láskou k mateřskému jazyku, touhou po návratu do vlasti; náboženstvím ať to byli evangelíci reformovaní nebo baptisté a příslušenstvím do dvou sborů se sídlem v Michalovce.

A všem těm rodinám v Pokosích sloužila se stejným zájmem občanka Olga Šrajbrová. Ať šlo o nějakou radu či napsání žádosti, neb intervencí a úřadů, nebo o léčení lehčích

nemoci — vždy se šlo k „paní Šrajbrové“. Přímou nepostradatelnou se stala v době přesídlování do Československa. A k tomu všemu vzala si ještě za úkol učiti Nedělní školu v Pokosech.

S napětím sledovali jsme pochod našeho vojska ve spojení s Rudou armádou. Jak vzácné byly pro nás dopisy našich vojáků. Když jsme se dozvěděli, že se chystá přesídlení Čechoslováků do vlasti, ihned se počaly přípravy v každé rodině.

Co tu bylo nedočkavosti a někdy zbytečného rozčilování. Vesnice žila jedinou touhou — spojit se co nejdříve s těmi svými ve vlasti. Konečně všechny těžkosti a překážky překonány a myšlenky uklidněny. Dojemné bylo loučení v kostele evangelickém i v kapli baptistické a na hřbitově s těmi, kteří nás předešli na věčnost a také s obcí, kterou jsme pohledy svými objímali a hladili.

Konečně jsme ve vlaku, který nás odváží z pohostinné Volyně do vlasti, kterou známe jen z vyprávění, ale nebojíme se, proto, že věříme Pánu Bohu, který řídí osudy lidí. Když jsme po opuštění svých domovů jedenáctého dne, totiž 20. března 1947, překročili hranice ČSR, tíha cestování s nás spadla. První tisk, který se nám dostal do rukou, byla „Věrná stráž“. Matka vlast přijala nás do své teplé náruče.

V Hranicích byli jsme zarmouceni smrtelnou nehodou chlapce Karla Jelínka, syna Viléma, který neopatrností zavínil svou smrt. To byl náš první pohřeb na půdě vlasti. Byl to prvotřídní pohřeb, který tamější československý evang. sbor obstaral.

Většina občanů z Michalovky je usídlena v okr. žateckém v obcích Stroupeč, pošta Hořetice a Velichov u Žatce; dále v okr. Chomutovském v obcích Vrskaň a Kyjice a ještě další část v obci Stradice, okr. Ústí n. L. a v Růckerdorfu, okr. Frýdlant v Č. Občané z Pokos jsou osídleni v obcích Hořetice a Žiželice, okr. Žatec.

Z důvodů smíšených manželství ne-reemigrovali Karolina Šrajbrová na Pokosách a Lydie Jelínková na Michalovce.

Snažil jsem se, abych podal správný vývoj naší obce a obraz našeho života tam. Bude-li však někdo z čtenářů mít nějaké připomínky, nechat je laskavě se mnou sdělit, aby se popis mohl opravit nebo doplnit.

J. M. Tomeš.